

Verksamhetsberättelse

Redovisning av Umeå kommuns pensionärsråds

arbete under 2019

Dokumentnamn: Redovisning av Umeå kommuns pensionärsråds arbete 2019		Dokumentdatum: 2019-02-07
Dokumentansvarig: Ann Siklund, Socialtjänstens kansli		Reviderad:
Godkänd av: Umeå kommuns pensionärsråd	Version: [1.0]	

Umeå kommuns pensionärsråd (UPR) arbetar med och tar tillvara äldres rättigheter i Umeå kommun och arbetar utifrån ett medborgar- och demokratiperspektiv. Rådet fokuserar på samhällsfrågor och verksamheter i kommunen som berör äldre.

UPR är ett forum för medborgardialog mellan företrädare för pensionärsorganisationerna och förtroendevalda i kommunstyrelsen och berörda nämnder. Rådet är initierande och rådgivande och fungerar som en remissinstans i frågor som berör målgruppen äldre. Rådet ska komma in ett tidigt utrednings- och planeringsskede, i genomförandet och vid uppföljning. Goda exempel inom olika verksamhetsområden lyfts fram och sprids internt och externt.

Representation 2019

Rådet har beslutat om att ha öppna sammanträden. I snitt har antalet deltagare inklusive föredragande varit 27 personer per möte under året. Följande representanter från pensionärsorganisationerna och politiker från kommunstyrelsen och nämnderna har varit valda som ledamöter och ersättare i Umeå kommuns pensionärsråd 2019:

Pensionärs-organisationer:	Ordinarie	Ersättare
PRO	jan-jun vice ordförande Bo Sjöstedt/ aug-dec Britt Jakobsson, Leif Rolén, Curt Wiklund, aug-dec Christer Hansson	jan-jun Christer Hansson, Ann Svanberg, vakant aug-nov, dec Bertil Holmberg
SKPF	Barbro Kjellberg, Bengt Roukus, Sven-Olov Andersson	Sten Biström, Gunvi Lundgren
SPF Seniorerna	Roger Näslund, Christer Fredriksson	Elisabeth Bjuhr
RPG	Per Martin Jonasson	jan-feb Gun Granberg mar-dec Jan Appelblad
Finska klubben	Jaakko Honkanen	Veijo Rajala
Demens-föreningen	Irene Sixtensson	Birgitta Lindkvist
Politisk representation:		
Äldrenämnden	Carin Nilsson (S), ordförande Lotta Holmberg (M)	Åsa Bäckström (V) Marianne Normark (L)
Tekniska nämnden	Håkan Johansson (S)	Marianne Löfstedt (M)
Byggnadsnämnden	Ulrik Berg (M)	Mattias Sehlstedt (V)
Kulturnämnden	Helena Smith (S)	Fredrik Elgh (C)
Fritidsnämnden	Ari Leinonen (S)	Lennart Johansson (M)
Kommunstyrelsen	Tomas Wennström (S)	Veronica Kerr (KD)

an 71

Arbetet under året

UPR har haft tre sammanträden under våren och tre sammanträden under hösten. Olika ämnen som berör äldre och sträcker sig över kommunens olika verksamhetsområden har behandlats. Ett årshjul med aktuella och återkommande punkter finns och revideras årligen.

UPR har haft representanter i tre referensgrupper under 2019:

1. Sedan tidigare har det funnits en referensgrupp som hållits ihop av AB Bostaden och avser planering av bostäder för äldre och åldersvänliga städer. De hade en träff under hösten.
2. Inför upphandling av färdtjänst för personbilar och specialfordon i och med att nuvarande avtal går 1 okt 2020 bildades en referensgrupp bestående av två representanter från pensionärsrådet tillsammans med representanter från funktionshinderomsorgen. Utbildning av och bemötande från förarna är något som lyftes och ska förbättras i avtalskraven.
3. Inför upphandling av förfrågningsunderlag av LOV inom hemtjänsten valdes beredningsgruppens representanter att delta i en referensgrupp som träffade upphandlingsgruppen.

Övergripande planer och remisser

Övergripande planer redovisas till UPR som ofta fungerar som remissinstans.

Kollektivtrafikprogrammet

I maj fick UPR information om framtagandet av kollektivtrafikprogrammet som syftar till att kommunen ska arbeta för att fler ska välja att åka kollektivt och hur kommunen ska förbättra för befintliga kollektivtrafikresenärer. Pensionärsorganisationerna kommer att få möjlighet att lämna synpunkter inför att den ska skickas ut på remiss våren 2020.

Ny bidragsstruktur och nya bidragsregler

Umeå fritid presenterade ett utvecklat förslag till ny bidragsstruktur och nya bidragsregler inför rådet. Nytt i förslaget är att värna verksamhet för rättighetsfrågor utifrån ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning etc. Tidsplanen är att kommunen ska besluta om nya bidragsregler i början av 2020.

Arbete för ökad hälsa, trygghet och säkerhet

Under året fick UPR ta del av olika ämnen med fokus på hälsa, trygghet och säkerhet.

Fysisk aktivitet och rörelserikedom för seniorer

Utvärdering av 2018 års användning av medel och aktiviteter samt plan för fysisk aktivitet 2019 *Rörelserikedom för seniorer* redovisades. Syftet med satsningen är att personer över 65 år ska kunna bo kvar i sina egna hem med bibehållen livskvalitet.

En skrivelse om seniorträning 2019-08-12 inkom från en medborgare ställd till UPR med en önskan om att seniorträningen i friidrottshallen på Nolia ska få fortsätta. Äldrenämnden har beslutat om att tillskjuta medel för satsningen på fysisk aktivitet för seniorer.

an BJ

Kultur för seniorer

Kommunens satsning för 2018 redovisades samt kommande aktiviteter för 2019. Äldrenämnden och kulturnämnden har haft en gemensam satsning för att minska tröskeln till kulturupplevelser för seniorer.

Vinterväghållning

Även detta år gavs information om plogning, snöröjning och sandning i kommunen. Nya avtal är på gång med utförarna och i och med det görs några förändringar i syfte att förenkla för utförarna.

Patientsäkerhetsberättelse 2018

För att garantera säkerheten i den vård och omsorg som ges på vård- och omsorgsboenden och i hemmet tas årligen fram en patientsäkerhetsberättelse för äldrenämndens och individ- och familjenämndens verksamheter. Förbättringsarbeten var bland annat språkkompetens hos personalen och ett arbete med att förbättra delegeringsprocessen.

Budgetäskande och budgetförslag

På våren ges UPR information om äldrenämndens budgetäskande och budgetförslag, för att i ett tidigt skede kunna påverka beslutsfattandet. I början av hösten ges information om budgetförslag och när året är slut redovisas årsbokslutet.

Äldrenämndens årsbokslut 2018 samt Uppdragsplan och budget 2019

I februari informerades om äldrenämndens årsbokslut för 2018 samt uppdragsplan och för budget 2019. PRO lyfte ett antal frågor och synpunkter på målen, bland annat behov av fler träffpunkter och vikten av kostens och måltidernas betydelse samt patientsäkerheten.

Budgetäskande 2020

Behov lyftes bland annat utifrån att klara demografin och att fler behöver hjälp i hemmet, kostnader för att klara kompetensutmaningen, rekrytering av fler chefer för att klara målet om maximalt 30 medarbetare per chef, tackning för heltidsinförandet och en ökad driftsbudget för investeringar kopplad till välfärdsteknik.

En särskild information gavs om heltidsinförandet. I och med att personalutskottet fattat beslut om införandet utan tillskott av medel till nämnderna, skulle underskottet behöva finansieras genom att sänka grundbemanningen, något som inte bedömts som rimligt.

Äldrenämndens uppdragsplan och budget 2020

Några satsningar handlade om stöd till minoriteter och minoritetsspråk, utveckling av det preventiva arbetet, utveckling genom dialog på vård- och omsorgsboenden och att en medicinsk ansvarig för rehabilitering återinsatts. Därutöver tillkommer satsningar på psykisk hälsa, välfärdsteknik och digitalisering samt satsningar för att klara kompetensförsörjningen.

I slutet av året kom ordförande i kommunrevisionen till rådet och berättade om sin roll och sitt uppdrag. Syftet är att granska att nämnderna uppfyller kommunfullmäktiges mål.

Övriga nämnder har fått chansen att informera om särskilda budgetbehov under den tillkomna punkten Aktuellt från styrelser och nämnder löpande under året – se nedan.

ow Af

Kvalitets- och utvecklingsarbete inom äldreomsorgen

Inom äldreomsorgen bedrivs olika kvalitets- och utvecklingsprojekt. Det kan vara kommunfullmäktige som gett nämnden ett särskilt uppdrag eller det kan vara egeninitierande utvecklingsprojekt.

Äldreomsorgsdirektörens månadsrapport

Äldreomsorgsdirektören redovisar den månadsuppföljning som äldrenämnden får ta del av en gång i månaden. Varje månad sammanställs en månadsrapport och som beskriver till exempel inre kvalitet, dvs. sjukfrånvaro och antal samordnade planerade planer (SIP) vid utskrivning från sjukhuset samt det förbättringsarbete som pågår. I samarbete med Sunt arbetsliv görs ett arbete som syftar till att äldreomsorgen ska vara en attraktiv arbetsplats med god arbetsmiljö och en hållbar sjukfrånvaro över tid. Pågående förbättringsprocesser handlar om att förbättra anställningsprocessen. Syftet har varit att frigöra administrativ tid från chefer så att de kan fokusera på kärnverksamheten. Inom området digitalisering och välfärdsteknik pågår omvärldspaning och olika lösningar testas på boenden. En förstudie om E-inköp innebär att brukare och med hjälp av personal kommer att kunna beställa matvaror med hjälp av en surfplatta som sedan levereras hem.

Kompetensförsörjning inom vård och omsorg

För att komma till rätta med kompetensförsörjningsutmaningen inom vård och omsorg krävs att fler utbildar sig inom vård och omsorg. Kommunen behöver arbeta ännu mer med marknadsföring för att få fler att vilja stanna kvar. Det är viktigt att erbjuda en god arbetsmiljö samt utveckla verksamheten med hjälp av digitalisering och välfärdsteknik. Det tas fram en årlig utbildningsplan som belyser kommunens satsningar.

Lokalförsörjningsinriktning vård- och omsorgsboende

I slutet av året gavs information om ett förslag till förändringar för att få en långsiktigt hållbar äldreomsorg. Det innebär att anpassa äldreomsorgen utifrån att antalet äldre med stora behov av vård och omsorg ökar, vilket innebär ett ökat behov av anpassade platser. Förslaget innebär att bilda ett korttids- och rehabiliteringscentrum på Marielunds vård- och omsorgsboende, tillskapa en resursenhet för personer med större behov så som BPSD samt utveckla servicehusen med målet att de ombildas till trygghets- och seniorboenden i AB Bostadens regi. Äldrenämnden tog beslut om inriktningen i december.

Frågor som särskilt uppmärksammats under året

Frågor som särskilt uppmärksammats under året kan vara ett beslut som innebär större förändringar, särskilda skrivelser och frågor. En ny punkt på dagordningen är att representanter från styrelsen och nämnderna kort har beskrivit om något särskilt intressant har varit på gång.

Aktuellt från styrelser och nämnder

Under året har det bland annat startats upp ett arbete med framtagande av ett kulturhistoriskt program för de kommande 10 åren samt en biblioteksplan, det har skett en invigning av Me-too monumentet på Rådhusstorget och asfaltsbanan på Ersmarksberget har haft en förinvigning. Behov av tillgänglighetsanpassning i stadskärnan, i Väven samt i bostadsbyggandet har också lyfts.

aw 31

Kommunikationsinsatser för seniorer

I och med att äldrenämnden beslutat om en ny äldreplan 2018-2028 utvecklades kommunikationsinsatserna till att omfatta fyra temaföreläsningar *Lev gott Senior*. En basfolder togs också fram med riktad information till målgruppen över 75 år.

Förfrågningsunderlag LOV

På sammanträdet i oktober informerades om det förfrågningsunderlag om hemtjänst enligt LOV som arbetats fram av äldreomsorgs- och stöd och omsorgsförvaltningarna inför beslut i nämnderna i november. Nytt avtal ska vara tecknat och träda i kraft preliminärt i maj 2020.

Äldres boendesituation och ekonomi

Övergripande planering redogjorde för två rapporter på ämnet "Så trivs äldre i flerbostadshus" och "Vad kostar det att bo?". Bland äldre finns önskemål om att flytta till ett flerbostadshus, men många i kommunen hindras av att hyrorna är för höga.

Förslag till avgiftsförändringar

Ett förslag till avgiftsförändringar inom äldreomsorgen presenterades för UPR inför beslut i äldrenämnden. Slutgiltigt beslut ska tas av kommunfullmäktige. I samband med att nämnderna tagit fram förslag på effektiviseringar har det visat sig att Umeå kommun har förhållandevis låga avgifter jämfört med andra jämförbara kommuner. Syftet är att de som har råd ska betala mer men inte drabba den som har en liten betalningsförmåga.

Borttag av matservering i hyreshus

I några hyreshus som ägs av AB Bostaden hade samlingslokaler använts till den biståndsbedömda insatsen mattillredning för ett fåtal personer som bor hemma. Det visade sig då att lokalen även hade använts till andra aktiviteter. Den generella inriktningen är att äldre som bor hemma och behöver hjälp med maten ska få leverans av matlåda. Nämnden har fört samtal med AB Bostaden om att fortsättningsvis använda samlingslokalen för sina hyresgäster till social samvaro.

Carin Nilsson (S)

Ordförande

Britt Jakobsson, PRO

Vice ordförande

